

Wspomnienie o Pani Profesor Danucie Dzierżanowskiej

Pani Profesor Danuta Dzierżanowska-Madalińska była lekarzem, profesorem nauk medycznych, wybitnym mikrobiologiem. Jej krótka biografia dotycząca życia zawodowego przedstawia się następująco:

W 1963 roku ukończyła studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Białymstoku. Od grudnia 1966 do sierpnia 1978 pracowała jako asystent, a następnie adiunkt w Zakładzie Mikrobiologii Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Białymstoku. Zdobyła specjalizacje z mikrobiologii i immunologii klinicznej. Stopień doktora nauk medycznych uzyskała w roku 1970 na podstawie pracy na temat ruchomych elementów genetycznych (plazmidy R) u szczepów szpitalnych pałeczek *Klebsiella pneumoniae* determinujących oporność na β -laktamy. Doktorem habilitowanym nauk medycznych została w 1978 na podstawie pracy *Kompleksowa charakterystyka szczepów *Pseudomonas aeruginosa* odpowiedzialnych za zakażenia szpitalne*. W 1992 otrzymała tytuł profesora nauk medycznych. Od września 1978 tworzyła i organizowała Zakład Mikrobiologii i Immunologii Klinicznej w Instytucie „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”, gdzie do stycznia 2010 pracowała jako kierownik zakładu, a następnie jako konsultant kli-

niczny ds. terapii zakażeń. Pani Profesor Dzierżanowska wyszła ze specyficznego środowiska Akademii Medycznej w Białymstoku, w owych czasach bardzo upartyjnionego i z tej przyczyny oficjalnie popieranego, co na pewno nie sprzyjało rozwojowi naukowemu i zawodowemu młodej lekarki. Na szczęście udało się jej, nie bez wielkich oporów, wyrwać stamtąd do tworzonego właśnie Centrum Zdrowia Dziecka, gdzie została kierowniczką Zakładu Mikrobiologii, którym była aż do swojej emerytury. Od tego momentu zaczęła być znana i bardzo pozytywnie postrzegana w środowisku mikrobiologów. Dzięki swojej popularności została wybrana na prezesa Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, którym była przez dwie kadencje. W tym czasie Towarzystwo przeżywało swój bardzo dobry okres. Dlatego po zakończeniu swoich kadencji została wybrana członkiem honorowym Towarzystwa.

Bardzo dobrze oddają szczególne cechy osobowości Pani Profesor Danuty Dzierżanowskiej opinie środowiska lekarzy i mikrobiologów zebrane przez Stowarzyszenie Higieny Lecznictwa, które pozwałam sobie przytoczyć:

- Wielki autorytet
- Ogromna wiedza
- Chęć i umiejętność przekazywania wiedzy kolejnym pokoleniom mikrobiologów i lekarzy
- Łączyła w sposób doskonały dwa środowiska zawodowe: lekarzy i mikrobiologów, pokazując im, że są sobie potrzebni
- Uśmiech i elegancja
- Pracowitość
- Nauczycielka antybiotykoterapii polskich lekarzy i mikrobiologów
- Wymagająca szefowa, zachęcająca do zdobywania wiedzy i rozwoju
- Wiele pasji udzielających się innym
- Szerokie zainteresowania (przyroda, historia, podróże)
- Zawsze na pierwszym miejscu chęć pomocy potrzebującym
- Wrażliwość na los innych, dusza prawdziwego Chryścjanina
- Ogromne zaangażowanie w akcje charytatywne
- Nie stwarzała dystansu, była zawsze blisko ludzi
- Jasny punkt na szarym niebie polskiej „profesury medycznej”

Pani profesor Dzierżanowska była bardzo dobrze znana w środowisku lekarskim przede wszystkim dzięki swoim książkom na temat antybiotykoterapii i zakażeń szpitalnych, przede wszystkim takim jak „Antybiotykoterapia praktyczna”, czy „Przewodnik antybiotykoterapii”, które doczekały się wielu wydań. Pierwsza z wymienionych sześciu, druga – aż dwudziestu pięciu. Była przy tym wierna jednemu wydawnictwu: Alfa-Medica Press z Bielska. W sumie napisała i wydała 8 podręczników i 2 poradniki, niektóre osiągnęły łączny nakład 40 000 egzemplarzy. Środowisko lekarskie znało również Panią profesor Dzierżanowską z jej niezwyklej gotowości do konsultowania przypadków zakażeń pod kątem ich diagnozowania i leczenia. Sam korzystałem z jej bardzo trafnych porad w przypadkach, co do których miałem wątpliwości. Pani profesor Dzierżanowska była jedną z najbardziej klinicznie nastawionych lekarzy mikrobiologów, często konsultowała przypadki zakażeń w szpitalach w całej Polsce. Ta aktywność stała się zresztą powodem, dla którego władze macierzystego Centrum Zdrowia Dziecka po przejściu Pani Profesor Dzierżanowskiej na emeryturę zatrudniły ją nadal u siebie na stanowisku konsultanta klinicznego do spraw terapii zakażeń. Jej praktyczne podejście do zawodu lekarza mikrobiologa obecnie jest prawdziwą rzadkością, a powinno być standardem zawodowym, odróżniających prawdziwą mikrobiologię kliniczną w wykonaniu lekarza od działań uzurpatorów nie mających wykształcenia medycznego, a mieniących się klinicznymi mikrobiologami. Z jej odejściem ta bardzo wąta już specjalność medyczna straci w znacznej mierze swoją reprezentację i znaczenie w społeczności lekarskiej.

Jako wybitny naukowiec Pani Profesor Dzierżanowska była wybierana do wielu gremiów naukowych nawet poza swoją specjalnością. Dzięki jej prawie stałemu uczestnictwu, bo w ciągu trzech kilkuletnich kadencji, w pracach Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów jako delegat Centrum Zdrowia Dziecka wielu kolegów z uczelni medycznych i instytutów Ministerstwa Zdrowia uzyskało zatwierdzenie swoich stopni doktora habilitowanego, czy tytułów profesora, bo zawsze i konsekwentnie popierała dobrych kandydatów, których sprawy tam trafiały.

Oprócz prezesowania Polskiemu Towarzystwu Mikrobiologów, Pani Profesor Dzierżanowska była członkiem komitetu wykonawczego International Society of Chemotherapy, a później członkiem European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases. Była członkiem kilku komitetów Polskiej Akademii Nauk grupujących ludzi nauki zajmujących się zakażeniami i ich leczeniem: Wydział II (Nauk Biologicznych, Komitet Mikrobiologii), Wydział VI (Nauk Medycznych, Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka) oraz Prezydium PAN (komitet Badań nad Zagrożeniami). Jako profesor Centrum Zdrowia Dziecka była promotorką 14 doktoratów i opiekunką 15 mikrobiologów specjalizujących się z zakresu mikrobiologii i serologii. Jestem pewien, że wielkie zasługi Pani Profesor Dzierżanowskiej i jej niezwykła osobowość, która wywarła niezatarty wpływ na nas, jej kolegów będą trwały w pamięci nie tylko naszego pokolenia, ale i naszych następców.

Prof. dr hab. med. Piotr Heczko
Kraków, marzec 2021